

~~~~~

DE JAARSTUKKEN 2022

CONCEPT Versie 0.92

LEESWIJZER

De jaarstukken beginnen met een bestuursverslag waarin wordt teruggeblikt op het boekjaar 2022. Daarbij wordt in dit verslag uitleg gegeven over de organisatie de Unie van Waterschappen. Vervolgens worden de resultaten die in 2022 zijn geboekt gepresenteerd.

INHOUDSOPGAVE

Blz. 2.	Leeswijzer & Inhoudsopgave	
3 t/m 28.	Bestuursverslag	
9 t/m 28.	Resultaten 2022 per programma	
	- Programma Waterbeleid	Blz. 9 t/m 11
	- Programma Vereniging en Communicatie	Blz. 12 t/m 14
	- Programma Moderne Overheid	Blz. 15 t/m 19
	- Programma Innovatie, Duurzaamheid en Internationaal	Blz. 20 t/m 23
	- Team Bestuurlijk-Juridische Zaken	Blz. 24 t/m 25
	- Stafbureau Bedrijfsvoering	Blz. 26 t/m 28
29 t/m 64.	Jaarrekening	
	- Resultaten 2022	Blz. 29 t/m 31
	- Financiële positie	Blz. 32
	- Balans voor resultaatbestemming	Blz. 33
	- Staat van Baten en Lasten	Blz. 34
	- Voorstel tot Resultaatbestemming	Blz. 35
	- Kasstroomoverzicht	Blz. 36
	- Toelichting op de jaarcijfers	Blz. 37
	- Algemene grondslagen	Blz. 38
	- Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	Blz. 38 t/m 41
	- Grondslagen voor bepaling van het resultaat	Blz. 41 t/m 42
	- Grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht	Blz. 42
	- Toelichting op de onderscheidende posten van de balans	Blz. 43 t/m 51
	- Toelichting op de onderscheidende posten van de staat van baten en lasten.	Blz. 52 t/m 56
	- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (Semi)	

60 t/m 64. publieke sector.
Overige gegevens
- Controleverklaring

Blz. 57 t/m 59

Blz. 60 t/m 64

INLEIDING

BESTUURSVERSLAG

INTRODUCTIE

In 2022 ging Nederland langzaam weer open na COVID-19. De Unie kon na lange tijd weer live evenementen zoals de Waterschapsdag en het Bestuursdiner organiseren. Ook was het weer mogelijk om met Dutch Water Authorities delegaties uit het buitenland te ontvangen.

Na de hevige regenbuien in de zomer van 2021 bracht 2022 juist een hele droge zomer, waarbij de Landelijke Commissie Waterverdeling werd ingesteld om de gevolgen van het watertekort te beperken. De gevolgen van de droogte zijn in hoger Nederland nog steeds te zien. Aangezien deze periodes van droogte door klimaatverandering steeds vaker voor kunnen komen, moeten waterschappen goed kijken naar de balans tussen water vasthouden en water wegvoeren.

In 2022 is door het Uniebestuur de commissie Toekomstbestendige vereniging ingesteld, onder voorzitterschap van de watergraaf van waterschap De Dommel Erik de Ridder. Deze commissie bestaande uit dijkgraven, DB-leden, AB-leden en secretaris-directeuren van een aantal waterschappen heeft de opdracht gekregen om voorstellen te doen om de Unie als vereniging bij de tijd te houden.

COALITIEAKKOORD

In december van 2021 volgde na lange onderhandelingen het coalitieakkoord, en in januari 2022 stond het kabinet Rutte-IV op het bordes van Huis ten Bosch. Belangrijke afspraak in dit coalitieakkoord was dat water en bodem voortaan sturend worden in de ruimtelijke ordening. Dit is later in dat jaar concreet gemaakt in een brief aan de Tweede Kamer en waar concreet is gemaakt wat dit betekent voor bijvoorbeeld de woningbouw of de landbouw.

WATER EN BODEM STUREND

De waterschappen hebben lang een pleidooi gevoerd om water en bodem sturend te maken. De waterschappen blijven aandringen op een snelle verankering op landelijke

wetgeving en op regionale borging in de gebiedsprogramma's van het Nationaal Programma Landelijk gebied (NPLG). Dat doen we ook in andere ruimtelijke plannen voor woningbouw en energie, waarin de provincies een stevige rol krijgen. Hiervoor is een integrale aanpak een vereiste. Een mogelijke versnelling op thema's zoals stikstof en woningbouw mag geen aanleiding zijn om van dit principe af te stappen. Er is tegelijkertijd een waterkwaliteitsvraagstuk op te lossen.

Het aanpakken van de achteruitgang van de natuur, de waterkwaliteit en de aanpak van klimaatverandering dulden geen uitstel meer. Tegelijkertijd lukt dat alleen als de landbouwsector, als belangrijke partner in het gebied, perspectief op korte en lange termijn heeft en kan bijdragen aan de transitie van het landelijk gebied. Het is nodig dat daarbij uitgegaan wordt van de basis, het water- en bodemsysteem.

VOORUITBLIK 2023

In het voorjaar van 2023 staan de waterschapsverkiezingen gepland. De Unie en alle waterschappen trekken hiervoor gezamenlijk op in een opkomst bevorderende publiekscampagne. Doel is om inwoners duidelijk te maken wat de waterschappen doen, dat er waterschapsverkiezingen zijn en waarom het belangrijk is om te stemmen.

Na de verkiezingen begint de formatie van de nieuwe besturen bij de waterschappen. Hierbij zal de Unie ondersteunen door middel van het aanbieden van e-learnings. Ook zal de Unie de nieuwe bestuurders verwelkomen op de Bestuurdersdag.

BEGROTING 2023

Begroting (bedragen in €)	2023	2022
Lasten	12.061.700	11.405.000
Afschrijvingslasten	270.000	212.000
Personeelslasten	8.400.000	7.470.400
Huisvestingslasten	412.500	345.000
Kantoor Brussel	55.000	50.000
Algemene lasten	572.500	538.000
Financiële baten en lasten	152.000	152.000
Kosten diensten en producten	163.500	200.000
Totaal exploitatielasten	10.025.500	8.967.400
Team BIZ	35.000	35.000
Programma Waterkwaliteit Duurzaamheid en Internationaal	540.000	519.000
Programma Moderne Overheid	500.000	565.000
Programma Vereniging en Communicatie	408.000	413.000
Programma Waterbeleid	229.000	220.000
Totaal programma uitgaven	1.712.000	1.752.000
Bijdragen/contributies aan derden	290.500	290.500
Nieuw beleid	33.700	395.100
Totaal overige beleidsuitgaven	324.200	685.600
Baten	12.061.700	11.405.000
Contributies	11.586.700	10.900.000
Overige opbrengsten	335.000	370.000
Opbrengsten dienstverlening: Tijdschrift Waterschap	140.000	135.000
Totaal Baten	12.061.700	11.405.000

Er zijn voor 2023 momenteel geen belangrijke wijzigingen ten aanzien van de reguliere activiteiten en projecten te verwachten ten opzichte van 2022. Het onderdeel Waterkwaliteit (€ 80.000) was in de oorspronkelijke begroting over 2022 opgenomen in het programma van Waterbeleid, maar is voorafgaand aan het boekjaar verhuisd naar het programma van Waterkwaliteit, Duurzaamheid en Internationaal.

In bovenstaand overzicht is geen rekening gehouden met de projectuitgaven en inkomsten die samenhangen met de subsidieprojecten binnen de Unie.

OVER DE UNIE VAN WATERSCHAPPEN

De Unie van Waterschappen is de vereniging van de 21 Nederlandse waterschappen. Waterschappen zijn verantwoordelijk voor het beheer van waterkeringen, het regionale waterbeheer en het zuiveren van afvalwater. De Unie van Waterschappen vertegenwoordigt de waterschappen in het nationale en internationale speelveld, behartigt hun belangen en stimuleert kennisuitwisseling en samenwerking.

HET BESTUUR

Het dagelijkse bestuur van de Unie van Waterschappen telt 6 leden en vergadert 8 keer per jaar. De algemeen directeur van de Unie van Waterschappen is de secretaris van het bestuur. De leden van het bestuur worden gekozen door de ledenvergadering. De leden van het bestuur worden benoemd voor een periode van 3 jaar met de mogelijkheid tot eenmalige herbenoeming. Elk bestuurslid heeft een eigen portefeuille en is voorzitter van één of meer commissies.

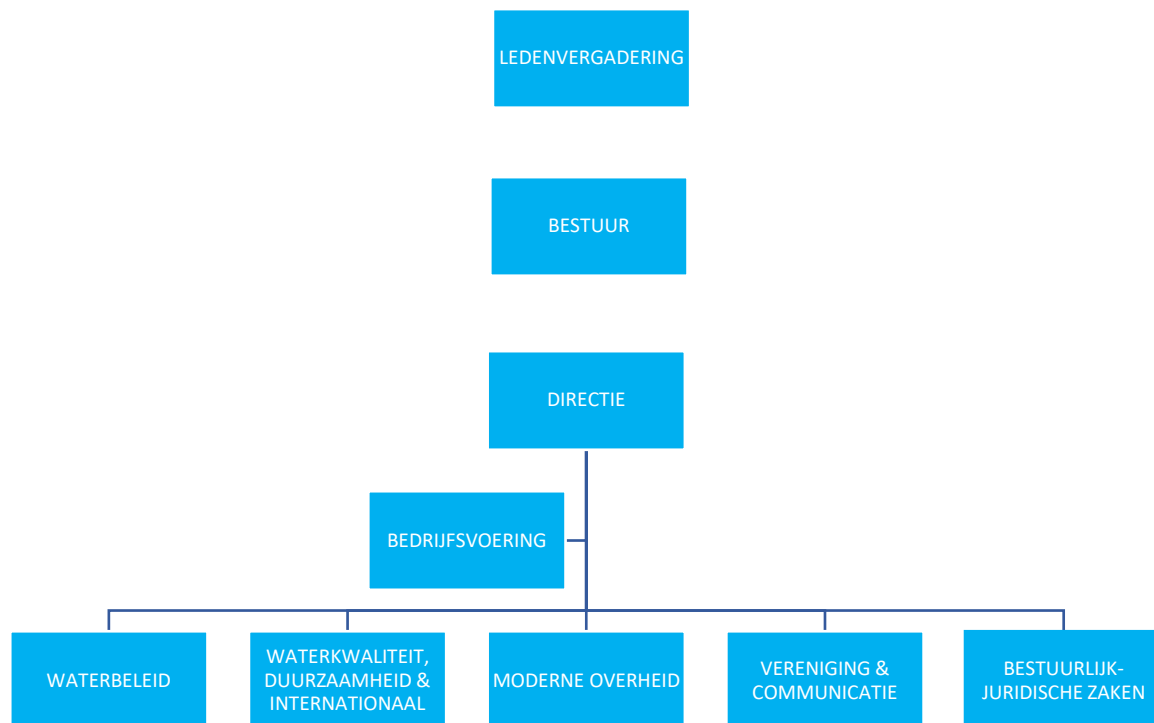
Het bestuur bestond in 2022 uit de volgende personen:

Naam	Functie	Indiensttreding
Rogier van der Sande	voorzitter	1-1-2019
Sander Mager	vicevoorzitter	11-10-2019
Dirk-Siert Schoonman	bestuurder	13-12-2019
Luzette Kroon	bestuurder	17-12-2021
Jeroen Haan	bestuurder	1-1-2022
Vincent Lokin	penningmeester	1-4-2022
Toine Poppelaars	penningmeester	Uit dienst per 1-4-2022

Meindert Smallenbroek (secretaris en algemeen directeur)

DE ORGANISATIE

Het Uniebureau staat onder leiding van een algemeen directeur. Er wordt gewerkt in vier programma's en een stafbureau bedrijfsvoering. De vaste formatie bestaat uit 74 fte. Daarnaast wordt gewerkt met een flexibele schil (15-20%) bestaande uit onder andere medewerkers van waterschappen en trainees. Daarnaast functioneert de Unie als werkgever voor personeel van het HWBP en diverse langjarige programma's (Blue Deal en NPRES)

DE ACCOUNTANT

Publiek belang accountants (PBA) is de controlerend accountant van de Unie van Waterschappen sinds 2020. De Unie heeft gezorgd voor uitgebreide relevante gegevens op basis van een door PBA van tevoren uitgereikte PBC (prepared-by-client). In de eerste week van februari heeft de eindejaarscontrole plaatsgevonden. Daar zijn geen bijzonderheden uit naar voren gekomen.

RESULTATEN 2022 PER PROGRAMMA

Portefeuillehouders: Jeroen Haan, Dirk-Siert Schoonman, Sander Mager
Programmaleider: Rob Uijterlinde

In 2022 is door dit programma € 190.354,- uitgegeven:

	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>
<i>Waterkwantiteit</i>	<i>107.108</i>	<i>70.000</i>
<i>Hoogwaterbescherming</i>	<i>83.246</i>	<i>70.000</i>
<i>Totaal</i>	<i>190.354</i>	<i>140.000</i>

In 2022 heeft het programma Waterbeleid veel inspanning geleverd om ervoor te zorgen dat de waterschappen hun wettelijke kerntaken (de zorg voor sterke dijken, schoon en voldoende water) zo goed mogelijk kunnen uitvoeren. Hieronder wordt verder ingegaan op de inzet en behaalde resultaten op de voorgenomen werkzaamheden. Deze resultaten zijn geclusterd per kerntaak:

WATERVEILIGHEID

In 2022 heeft de Ledenvergadering met *De beste dijk voor iedereen* een verbrede visie op waterveiligheid vastgesteld. De visie is geënt op de vraagstukken van vandaag en morgen: klimaatverandering, het werken aan een toekomstbestendige delta en de ruimtelijke inpasbaarheid van waterveiligheid. De visie is vervolgd met een Steenwegsessie *Over mijn dijk* en thematische verdiepingen in 2023.

Het werk aan de waterveiligheid van nu gaat ondertussen gewoon door. De eerste Landelijke beoordelingsronde van primaire keringen (LBO1) is in 2022 afgerond. De voorbereidingen voor LBO2 zijn ook meteen getroffen, met het geschikt maken van het ondersteunende Waterveiligheidsportal voor LBO2.

Forse inzet is geleverd voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) via agendering in de CWK. Dit betreft onder meer de besluitvorming over de

onderwerpen *kleine kans grote gevolgen, grondverwerving voor dijkversterking, en projectgebonden eigen bijdrage*. Met dialogen tussen alliantiepartners is de basis gelegd voor een visie op een toekomstbestendig HWBP. Eén dialoog vond plaats met de minister van IenW.

Verder zijn in 2022 de voorbereidingen voor de evaluatie Waterwet met het ministerie van IenW en waterschappen opgestart.

WATERSYSTEEM

Vanuit het programma Waterbeleid is een forse inzet geleverd aan de beleidstafel Hoogwater en Wateroverlast, die in februari en november 2022 de ervaringen in Limburg (2021) tot beleidsaanbevelingen verwerkte. De minister van IenW heeft de rapportages gedeeld met de Tweede Kamer. Eén van de aanbevelingen gaat over de verbreding van de normering wateroverlast, die is besproken in de CWS en vanaf 2023 zal deze worden uitgewerkt.

Tegelijkertijd had ons land in 2022 wederom te maken met extreme droogte. Dit vroeg om een aanzienlijke capaciteitsinzet in de crisisorganisatie (Landelijke Commissie Waterverdeling) en communicatie.

Er is een bijdrage geleverd aan de Studiegroep Grondwater (december 2022). De resultaten worden meegenomen in de Unievisie grondwater (2023), waarvan concepten in de CWS geagendeerd zijn. Ook heeft de CWS het modelbeleid vergunningverlening Koudelozingen vastgesteld.

De Unie heeft verder een staalkaart (vraag-antwoord) voor het aanleggen van weilanddepots voor baggerspecie onder de Omgevingswet gefaciliteerd.

WATER, RUIMTE

Het kabinet legde in het coalitieakkoord een belangrijke basis voor de grote verbouwing van Nederland. Met water en bodem sturend voor ruimtelijke keuzes en een steviger watertoets ligt hier een belangrijke rol voor de waterschappen. Die rol is opgepakt bij de vormgeving van de NOVEX, het Nationaal programma Landelijk Gebied (NPLG) en de woningbouwopgave, door de landelijke kaders te voeden met expertise vanuit de waterschappen. De landelijke kaders zijn eind 2022 door de Rijksoverheid vastgesteld. Vanuit het programma Waterbeleid is veel inzet geleverd om aangehaakt te blijven bij de landelijke regie en om waterschappen voor te sorteren op de realisatie die vanaf 2023 zijn beslag zal krijgen.

De waterkwaliteitsopgave (Kaderrichtlijn water) en de verankering van Water en bodem sturend zijn hierin uitgangspunten. Aan de Maatlat Klimaatadaptief en

Natuurinclusief Bouwen (ministerie van BZK en IenW) is door waterschappen en de Unie actief bijgedragen. Water en bodem zijn randvoorwaardelijk gemaakt in het afwegingskader infrastructuur en grootschalige woningbouw (ministerie IenW). Vanuit het programma is ook de herijking watertoets opgepakt (watertoetsproces 2.0), in samenwerking met het ministerie IenW en de andere bestuurlijke partners.

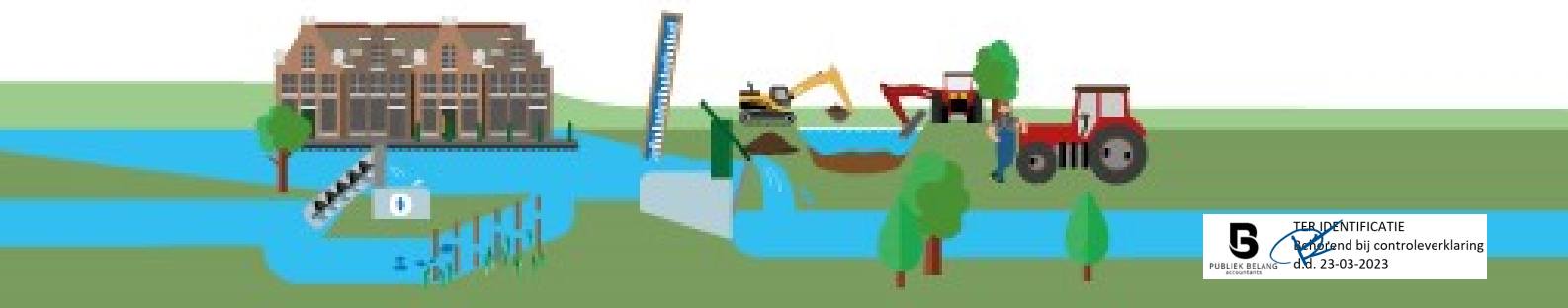
Eén van de knelpunten die tot veel onrust bij de landbouwsector leidde was de stikstofaankpak. De Unie heeft voor een bestuurlijk overleg met bemiddelaar Remkes een position paper ingebracht. Met betrekking tot de woningbouwopgave is intensief ingezet op betrokkenheid van de waterschappen in de landelijke regie en in de regionale uitwerking. Met inbreng van waterschappen is bijgedragen aan de uitwerking van het NPLG als de Regie-organisatie (RTLG) en het Transitiefonds.

LEVENDE HAVE

Een grote opgave was de solidariteitsfinanciering van waterschappen ten aanzien van de muskus- en beverratbestrijding. Hierin dragen alle waterschappen bij voor een gerichte inzet bij de landsgrenzen. De landelijke aanpak van rivierkreeften is op de bestuurlijke agenda 2023 geplaatst.

In het kader van het Klimaatakkoord is geïnventariseerd welke ruimte waterschappen zien voor bosaanplant in beekdalen (bossenstrategie). Daarbij zijn gedragscodes onder de Natuurbeschermingswet aan herziening toe.

Met RVO is gewerkt aan een herziening van de gedragscodes Ruimtelijke ingrepen en Beheer en Onderhoud (beide af te ronden in 2023). Deze bieden waterschappen ontheffing van vergunningaanvragen onder de Natuurbeschermingswet.

PROGRAMMA VERENIGING EN COMMUNICATIE

Portefeuillehouder: Rogier van der Sande, Luzette Kroon

Programmaleider: Willem Wensink

In 2022 is door dit programma € 380.153,- uitgegeven:

	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>
<i>Tijdschrift 'Het Waterschap'</i>	<i>129.292</i>	<i>135.000</i>
<i>Educatie</i>	<i>24.415</i>	<i>25.000</i>
<i>Digitale media</i>	<i>29.480</i>	<i>23.000</i>
<i>Bestuurdersdagen</i>	<i>147.399</i>	<i>150.000</i>
<i>Lobby en Communicatie</i>	<i>49.567</i>	<i>80.000</i>
<i>Totaal</i>	<i>380.153</i>	<i>413.000</i>

PERSAANDACHT

In de zomer zorgde de droogte en het watertekort voor veel mediavragen en aandacht voor het werk van de waterschappen. Verschillende bestuursleden van de Unie verschenen in landelijke media om toelichting te geven bij de gebeurtenissen. Ook rond andere thema's is de landelijke pers bereikt in 2022, bijvoorbeeld met de einde afvalstatus van struviet.

COMMISSIE TOEKOMSTBESTENDIGE VERENIGING

In 2022 is door de Unie de commissie Toekomstbestendige vereniging ingesteld. Deze commissie werd ondersteund door het programma Vereniging & Communicatie met het ophalen van bevindingen, analyseren van resultaten en delen van de uitkomsten.

COMMUNICATIE & LOBBY BELEIDSTHEMA'S

De Unie heeft in 2022 veel interne en externe aandacht gevraagd voor belangrijke waterschapsthema's, zoals wateroverlast, droogte, waterkwaliteit, energietransitie, belastingen en circulaire economie. Voor thema's als stikstof, klimaatadaptatie en de Omgevingswet is veel afstemming geweest met medeoverheden. Bijzondere aandacht in onze communicatie was er voor water en bodem sturend.

PRINSJESDAG

De Unie van Waterschappen heeft wederom de leden met Prinsjesdag een analyse van de begrotingsteksten geleverd en een persbericht opgesteld waarin de Unie aangeeft dat waterschappen meer dan ooit investeren in een klimaatbestendige toekomst. Het kabinet werd opgeroepen klimaatbestendige keuzes te maken en extra geld vrij te maken voor het versneld aanpassen van Nederland aan weersextremen.

GEZAMENLIJKE PUBLIEKSAANPAK: WATERBAZEN

In 2020 was de lancering van de gezamenlijke publieksaanpak 'Waterbazen' van de 21 waterschappen een belangrijke mijlpaal. In 2022 is deze publieksaanpak verder doorontwikkeld met zowel in het voorjaar als in het najaar een piek. Zo werd de Waterbazencheck ontwikkeld en zijn er samenwerkingen aangegaan met influencers om de jongere doelgroep aan te spreken. De Unie heeft de totstandkoming en doorontwikkeling van deze publieksaanpak gecoördineerd en het landelijke deel voor haar rekening genomen.

Voor het vervolg van de gezamenlijke publiekscommunicatie tot aan 2027 is een werkgroep Publiekscommunicatie opgericht. De Unie coördineert deze werkgroep.

WATERSCHAPSVERKIEZINGEN

De Unie is in 2021 al gestart met de voorbereidingen voor de waterschapsverkiezingen op 15 maart 2023. In 2022 zijn deze voorbereidingen doorgegaan met een gezamenlijke opkomst bevorderende publiekscampagne. Ook is vanuit de Unie de digitale stemhulp voor alle waterschappen opgezet. De kosten die hiermee samenhangen worden gezamenlijk apart opgebracht door de waterschappen. In de Ledenvergadering van oktober 2021 is besloten om de bijdrage (begroot op € 1.110.000) over 2 jaar in gelijke aandelen in rekening te brengen. De uitgaven en bijbehorende opbrengsten zijn ondergebracht bij de projecten.

NIEUWSVOORZIENING

In 2022 heeft de webredactie de website van de Unie geheel vernieuwd. Daarbij is gefocust op het goed zichtbaar maken van de standpunten van de Unie en een verbeterde vindbaarheid via zoekmachines.

Daarnaast zijn wekelijks drie nieuwsbrieven verstuurd en verschillende nieuwsbriefspecials over uitgelichte thema's ontwikkeld. Ook is ingezet op meer beeld en film via de sociale mediakanalen.

Portefeuillehouders: Vincent Lokin en Rogier van der Sande
Programmaleider: Marianne Krug

In 2022 is door dit programma €406.356,- uitgegeven:

	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>
<i>Financieel, economische, dienstverlenende waterschappen</i>	<i>38.099</i>	<i>95.000</i>
<i>Bedrijfsvergelijkingen</i>	<i>211.275</i>	<i>260.000</i>
<i>Crisisbeheersing</i>	<i>2.425</i>	<i>80.000</i>
<i>Digitalisering</i>	<i>9.184</i>	<i>20.000</i>
<i>Fiscale wetgeving en beleid</i>	<i>30.647</i>	<i>25.000</i>
<i>Goed opdrachtgeverschap</i>	<i>114.726</i>	<i>85.000</i>
<i>Totaal</i>	<i>406.356</i>	<i>565.000</i>

TRANSPARANTE WATERSCHAPPEN

Ieder jaar leveren alle waterschappen gegevens aan over hun prestaties en kosten voor de zogeheten Waterschapsspiegel. De data worden online ontsloten via het [WAVES-dashboard](#). Hierin staan gegevens over bijvoorbeeld werkzaamheden op het gebied van waterveiligheid, schoon en voldoende water, het zuiveren van rioolwater en de financiën. Met dit online dashboard kan iedereen de prestaties van waterschappen met elkaar vergelijken. Daarnaast verschijnen er ook themarapportages die meer duiding en toelichting geven op de gegevens.

In 2022 is ook de tweejaarlijkse rapportage Waterschapspeil verschenen. Hierin staan de resultaten van het werk van alle 21 waterschappen op een rij. Waterschapspeil 2022 is een brede bedrijfsvergelijking, uitgevoerd voor en door de waterschappen over de periode 2019-2021. Hiermee zijn de waterschappen transparant over hun kosten en baten en kunnen ze hun prestaties vergelijken en

verbeteren. Voor bestuurders en andere belangstellenden is een webinar georganiseerd over Waterschapspeil 2022.

Tegelijk met het Waterschapspeil is de online Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer verschenen. Deze rapportage verschijnt elke drie jaar en geeft een gedetailleerd beeld van de zuiveringstaak van de waterschappen. Het bijbehorende dashboard geeft inzichten per waterschap en per RWZI. Alle verzamelde gegevens zijn in te zien en te downloaden uit de WAVES-databank.

DUURZAAM OPDRACHTGEVERSCHAP

In december 2022 is door de Unie van Waterschappen voor het eerst in drie jaar tijd weer een landelijke inkoopdag waterschappen georganiseerd. Daar voorafgaand heeft de Unie namens de 21 waterschappen het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen ondertekend. Met de strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap Waterschappen en het ondersteuningsprogramma van de Unie geven de waterschappen invulling aan de afspraken uit het Manifest.

De strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap Waterschappen is in 2021 door de CBCF vastgesteld. De strategie is bedoeld als gezamenlijke basis voor het duurzaam handelen van de waterschappen in de komende jaren (2021-2030). De strategie biedt de waterschappen concrete handvatten om de afspraken en doelen uit vastgestelde akkoorden, zoals het Klimaatakkoord en het Grondstoffenakkoord, te vertalen naar hun programma's, projecten, bedrijfsvoering en andere activiteiten. Een gezamenlijke strategie c.q. aanpak helpt ook de marktpartijen die voor de waterschappen werken beter aan te sluiten bij de ambities en doelen van de waterschappen.

In 2022 is daarbij het ondersteuningsprogramma opgeleverd waarmee we de waterschappen helpen bij het implementeren van en het handelen conform de strategie.

DIGITALISERING EN DIGITALE TRANSFORMATIE

De Unie heeft samen met het Waterschapshuis diverse initiatieven opgepakt om de waterschappen te ondersteunen op het gebied van digitalisering, de digitale transformatie en informatisering. Zo zijn er twee bestuurlijke ethieksessies en een bestuurlijk overleg over informatieveiligheid georganiseerd en is het digitaliseringsberaad gecontinueerd.

Daarnaast is een overleg tussen de besturen van de Unie van Waterschappen en het Waterschapshuis opgestart. Hierbij is gekeken naar het ontwikkelen van een gezamenlijke vaarkaart op digitale transformatie voor de waterschappen. Ook is

een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de overheidsbrede Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren en de implementatie van de Interbestuurlijke Datastrategie.

Verder heeft er een kennismakingsgesprek plaatsgevonden met de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering.

CRISIS

Het Crisiskompas is geëvalueerd en is een concept visie crisisbeheersing 2023-2030 opgesteld. Deze zal in 2023 ter besluitvorming worden voorgelegd aan de leden. Daarnaast is afgesproken om met de partners te gaan samenwerken in een Landelijke Voorziening Overstromingsrisico's (LVO). In dit LVO wordt straks alle overstromingsinformatie centraal ontsloten.

In 2022 is een nieuwe update van het handboek van het Waterschapshulpteam vastgesteld. Verder is weer een Netwerkdag Water georganiseerd.

AANPASSING BELASTINGSTELSEL WATERSCHAPPEN

Begin 2020 zijn de waterschappen een traject gestart om enkele urgente knelpunten in hun belastingstelsel op te lossen. In de ledenvergadering op 11 december 2020 hebben de waterschappen ingestemd met de voorstellen van de Stuurgroep Aanpassing Belastingstelsel Waterschappen. De voorstellen vallen uiteen in drie sporen:

1. Een wetgevingstraject dat ziet op de oplossing van de urgente knelpunten en enkele andere voorstellen die het stelsel verbeteren;
2. Een verkenning van de mogelijkheden voor een wendbaarder belastingstelsel van de waterschappen;
3. Een traject waarin wordt gekeken naar een toekomstbestendiger bekostiging van het gehele Nederlandse waterbeheer.

In 2022 hebben medewerkers van het programma Moderne Overheid op alle drie de sporen veel inzet gepleegd en dat heeft geleid tot met name de volgende stappen:

1. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft een concept-wetsvoorstel opgesteld waarin de voorstellen van de waterschappen goed zijn opgenomen. Dit concept-wetsvoorstel is in de periode augustus-september 2022 in consultatie gebracht;
2. Waterschappen hebben een gezamenlijke consultatiereactie op het concept-wetsvoorstel ingestuurd;
3. Er is gewerkt om in overleg met het ministerie van IenW tot verlenging van de anti-afhaakregeling te komen. Er worden diverse sporen onderzocht.

OVERIGE FINANCIËLE EN FISCALE ONDERWERPEN

- In 2022 zijn afspraken met het Rijk gemaakt over korting van de bijdrage van de waterschappen aan de WOZ-kosten. Waterschappen krijgen in 2022 t/m 2025 jaarlijks 10 miljoen euro korting;
- In 2022 zijn afspraken gemaakt met het Rijk voor de vergoeding voor incidentele en extra structurele kosten van de waterschappen in verband met de Wet Open overheid;
- In 2022 zijn afspraken met het Rijk gemaakt over compensatie van de bijdrage die de waterschappen leveren aan de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire;
- De aanvraag voor compensatie inkomstenderving als gevolg van corona over het jaar 2020 is door de Unie namens de waterschappen ingediend. Het Rijk heeft de compensatie ook toegekend;
- In 2022 zijn voor de waterschappen drie bijeenkomsten georganiseerd en is informatie versterkt over de rechtsmatigheidsverantwoording die vanaf 2025 door het dagelijks bestuur van een waterschap moet worden afgelegd;
- De Unie heeft namens de waterschappen op 22 juni 2022 een advies voor nieuwe verslaggevingsregels voor de waterschappen aan het ministerie van lenW aangeboden. De planning is dat de nieuwe verslaggevingsregels voor het eerst van toepassing zijn op het begrotings- en verslaggevingsjaar 2025;
- Er is veel aandacht besteed aan de financiële consequenties van de Omgevingswet;
- Er is uitvoering gegeven aan de in 2020 met het programmabureau HWBP en het ministerie van lenW gemaakte afspraken rondom meer voorspelbaarheid van de hoogte van de financiële bijdrage van de waterschappen aan de financiering van het HWBP;
- De lobby voor het standpunt van de waterschappen over de wettelijke verplichting om een volledig onafhankelijke rekenkamer in te stellen;
- Er is een persbericht over de gemiddelde stijging van de waterschapsbelastingen in 2023 uitgebracht, inclusief een verklarend filmpje.

RECHTSPOSITIE BESTUURDERS EN BESTUURDERSVERENIGINGEN

In 2022 is in de CBCF een standpunt ingenomen rondom de vergoeding voor het werk van AB-leden van waterschappen. De Unie ondersteunt de verenigingen van algemeen en dagelijks bestuursleden van waterschappen en is betrokken bij de kring van voorzitters van waterschappen. Ook adviseert de Unie en neemt zij standpunten in rondom de rechtspositie van bestuurders.

ONDERSTEUNING VOOR DE VERENIGING WERKEN VOOR WATERSCHAPPEN

Per 1 juli 2022 is de ondersteuning van de Vereniging Werken voor Waterschappen overgedragen naar de WENB. De ondersteuning vanuit de Unie van Waterschappen is daarmee beëindigd.

PROGRAMMA WATERKWALITEIT, DUURZAAMHEID & INTERNATIONAAL

Portefeuillehouders: Dirk-Siert Schoonman, Sander Mager, Luzette Kroon
Programmaleider: Mark van der Werf

In 2022 is door dit programma €393.108,- uitgegeven:

	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>
<i>Internationaal</i>	<i>82.371</i>	<i>120.000</i>
<i>Waterkwaliteit</i>	<i>61.302</i>	<i>80.000</i>
<i>Waterketen</i>	<i>-940</i>	<i>62.000</i>
<i>Innovatie</i>	<i>22.645</i>	<i>80.000</i>
<i>Energie</i>	<i>186.253</i>	<i>177.000</i>
<i>Circulair</i>	<i>38.343</i>	<i>75.000</i>
<i>Programma zaken II</i>	<i>3.134</i>	<i>5.000</i>
<i>Totaal</i>	<i>393.108</i>	<i>599.000</i>

DUURZAAMHEID

Klimaat & Energie

De visie "Op weg naar klimaatneutraliteit" is unaniem vastgesteld in de Ledenvergadering. Verschillende realisatieprogramma's zijn opgezet zoals lachgas- en methaanemissies reductie, collectief biogas versnelling, thermische energie uit afvalwater. Alleen kunnen we deze ambities niet allemaal waarmaken. De Unie is daarom in gesprek met het Rijk over in hoeverre ze ons gaan ondersteunen.

De Unie heeft over 2021 weer een Klimaatmonitor Waterschappen uitgebracht. Hieruit blijkt dat er een flinke bijdrage geleverd is aan de groen gasproductie en opwek van duurzame elektriciteit, vooral via zonne-energie. Door inzet van de Unie is in 2022 in de Waterschapswet opgenomen dat waterschappen meer energie mogen opwekken dan dat ze zelf nodig hebben om klimaatneutraal te worden. Deze wetwijziging biedt de zekerheid dat de

investeringen die hiervoor nodig zijn bekostigd mogen worden uit het eigen belastingstelsel.

Ook is gelukt dat waterschappen via een zeer gewenste concernaanpak invulling gaan geven aan de Energiebesparingswet.

Door de Klimaatmonitor krijgen waterschappen ook steeds meer inzicht in de milieupact van ingekochte grondstoffen, materialen en producten. Afgesproken is dat alle waterschappen aan de slag gaan met [CO2-schaduwbeprizing](#). De Unie heeft een groep opgericht om onderling te leren hoe dit te implementeren.

Vanuit de Unie is de promotie van aquathermie in 2022 gecontinueerd. Zes projecten zitten in het programma [aardgasvrije wijken](#).

Verder heeft de Unie in 2022 waterschappen veel ondersteuning geboden rondom Gazprom-[contracten](#) en de zoektocht naar alternatieven.

Circulair

De visie “Circulaire waterschappen” is vastgesteld, waar invulling aan wordt gegeven via 5 ontwikkellijnen (circulair assetmanagement, transitie, circulair bouwen, winnen wat van waarde is, regionale samenwerking). In circuleer-ateliers is kennis gedeeld over deze onderwerpen.

Met [EFGF](#) is verder gewerkt aan een strategie die aangeeft waar waterschappen bij “winnen wat van waarde is” de meeste impact kunnen genereren. Dat zijn Groengas, Passend water en Aquathermie. Met alle onderdelen is een groep aan de slag gegaan. Ook heeft de Unie samen met het Waterschapshuis en Informatiehuis Water de hoofdlijnen opgesteld voor een circulaire-datastrategie, zodat waterschappen weten wat er nodig is om grondstoffen- en materialengegevens op termijn goed te kunnen beheren. Vijf waterschappen gaan ermee aan de slag.

In 2022 is het traject “Klimaatneutraal en circulair assetmanagement en opdrachtgeverschap” (KACAO) gestart waarin doelen voor circulariteit en klimaatneutraliteit worden uitgewerkt voor de 5 belangrijkste waterschapsobjectcategorieën: RWZI's, persleidingen, gemalen, oeverconstructies en waterkeringen. Dankzij het [materialenonderzoek](#) in samenwerking met Stowa hebben de waterschappen daarbij inzicht gekregen wat de milieu impact van hun assets zijn.

In 2022 zijn de [rechtsoordelen](#) struviet uit rioolwater gepubliceerd. De lobby voor einde afvalstatus struviet loopt al jaren, maar nu mogen waterschappen de grondstof struviet die ze terugwinnen uit rioolwater op de markt brengen

Voor deze transitie heeft de Unie samen met STOWA en Van Waarde een Leerprogramma "Transitiemanagement" ontwikkeld.

INTERNATIONAAL

De visie Dutch Water Authorities 2030 is vastgesteld door de CINTER. Naast het werk in Blue Deal verband, krijgt internationaal leren en een sterkere betrokkenheid in Europa de nadruk.

Door de stuurgroep is het Raamwerk voor Blue Deal fase 2 en 14 meerjarenplannen goedgekeurd, waaronder het meerjarenplan Blue Deal Roemenië 2023-2030, waarvan de Unie penvoerder is. Een groep van 20 YEP-ers is gestart in 9 Blue Deal projecten, er is een sessie geweest op het Delta congres en een regionaal netwerkevent in Zuidelijk Afrika.

Er komen na Corona-stilte ook weer vragen binnen bij het DWA-loket. Er zijn delegaties uit India en het high-potentialsprogramma van RVO en Sint-Maarten op het Uniebureau ontvangen. En door Herman Havekes werd namens DWA een presentatie op de Universiteit van Californië (UCLA) gegeven.

Er is een tournee aan de gang vanuit DWA, NWB-fonds en Blue Deal langs de AB's dan wel DB/DT's van de verschillende waterschappen. Deze bezoeken versterken de samenhang en het draagvlak van het internationale werk van de waterschappen. Ook heeft een geslaagde DWA-netwerkdag in Utrecht het enthousiasme voor het internationale werk weer versterkt.

Verder is de Unie actief in EU koepelorganisaties EurEau en EUWMA.

INNOVATIE

Er is een analyse gemaakt van kansen en belemmeringen van innovatie en overzicht van innovatie opgaven. Er is, in samenwerking met het Waterschaphuis, een leergang Toekomstscenariodenken georganiseerd, waaruit zich een Community of Practice van 40 waterschappers heeft gevormd. In diverse Unie overleggen, waaronder dijkgravensessie, is de verbinding met NSOB Strategie expeditie gelegd. Door middel van lobby en overleg worden de opgaven van de waterschappen verbonden aan landelijke innovatieprogramma's, zoals het Meerjarig Missiegedreven Innovatie Programma voor Landbouw, Water en Voedsel, de topsector Water en internationaal aan Europese innovatieprogramma's. Binnen diverse Unie gremia wordt de rol van de Unie op gebied van innovatie herijkt.

WATERKWALITEIT EN WATERKETEN

Stoffenbeleid

Er is veel inzet geweest op de herziening van diverse Europese Wet en regelgeving rond stoffenbeleid: Richtlijn Stedelijk afvalwater, Richtlijn Industriële Emissie, E-PRTR, Prioritaire Stoffenrichtlijn, Grondwaterrichtlijn, CLP, REACH. De Unie heeft een impactanalyse gemaakt op het EC-voorstel Richtlijn Stedelijk Afvalwater en werkt aan een reactie op het wetsvoorstel.

Daarnaast heeft de Unie het initiatief genomen om met vele partijen een strategie Bronaanpak gevaarlijke stoffen op te pakken. Ook is er veel aandacht gecreëerd voor zeer zorgwekkende stoffen in relatie tot Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Ook is het Interbestuurlijk Programma VTH verstevigen is gestart.

Kaderrichtlijn Water

Het KRW-narratief van de Unie over het halen van de doelen is opgesteld en gedeeld met de (woordvoerders van) de waterschappen. Ook heeft de Unie opgeschreven welke juridische verantwoordelijkheden waterschappen hebben voor het halen van de KRW doelen. Deze worden nu extern getoetst.

Verder heeft de Unie een discussie met alle secretaris directeuren geëntameerd over of waterschappen de juiste prioriteit stellen bij het halen van KRW-doelen en er voldoende personeel beschikbaar voor hebben gesteld.

De Unie heeft ook het initiatief genomen om het gesprek in verenigingsverband te hebben over hoe waterschappen zich willen verhouden ten opzichte van de landbouw om de nutriënten opgave te verminderen.

Rioolwaterzuiveringen

Om de waterkwaliteit te verbeteren zullen er ook acties ondernomen moeten worden op de rioolwaterzuiveringen van de waterschappen. Daarnaast zal er beter gewerkt moeten worden aan bronbeleid vanuit het Rijk en hergebruik van afvalwater voor drinkwater moet ook op de politieke agenda. Daarom is de Unie aan de slag gegaan met een "Visie op de waterketen".

Het in 2021 door de Unie opgezette Robuust plan slibeindverwerking is in uitvoering.

Big Brown Data en het Rioolwateronderzoek naar corona in afvalwater wordt steeds belangrijker. Ook op de Waterschapsdag 2022 stond de waterketen centraal, met oa. Big Brown Data en de Richtlijn Stedelijk Afvalwater.

Overig

Door inzet van de Unie kunnen waterschappen kosten verhalen die gemaakt worden voor het opruimen van zwerfafval.

TEAM BESTUURLIJK JURIDISCHE ZAKEN

TEAM BESTUURLIJK JURIDISCHE ZAKEN

Portefeuillehouders: Rogier van der Sande en Vincent Lokin

Programmaleider: Willem Wensink

In 2022 is door dit programma € 40.600,- uitgegeven:

	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>
<i>Wet- en regelgeving</i>	<i>40.600</i>	<i>35.000</i>
<i>Totaal</i>	<i>40.600</i>	<i>35.000</i>

In 2022 is er vanuit het Team BJZ veel geparticipeerd in wetgevingstrajecten en gelobbyd om het belang van water en waterschappen naar voren te brengen.

OMGEVINGSWET

Veel aandacht is ook in 2022 uitgegaan naar de (implementatie van de) Omgevingswet. Centraal stond de vraag of invoering van de Omgevingswet verantwoord is. Daarnaast is gewerkt aan regelingen over bodem, natuur, grond en geluid.

GEBORGDE ZETELS

In 2022 is het initiatiefwetsvoorstel rondom de geborgde zetels behandeld in de Tweede en Eerste Kamer. De Unie heeft richting het ministerie van I&W inbreng geleverd rondom dit uitvoerbaarheid van dit wetsvoorstel. De wet is eind 2022 in werking getreden en geldt voor de waterschapsverkiezingen in 2023.

OVERIGE RESULTATEN

- Ondersteuning geleverd rondom het vervolg van de herziening van het belastingstelsel;
- Handreiking kostenberekening en leges opgeleverd;
- Eerste aanzet gegeven aan de visie Watertoets 2.0;
- Netwerkdagen georganiseerd voor juristen.

STAFBUREAU BEDRIJFSVOERING

Portefeuillehouder: Vincent Lokin

Waarnemend Hoofd Bedrijfsvoering: Mark Tegelaar

In 2022 is door het stafbureau € 9.670.930,- uitgegeven:

	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>
<i>Afschrijvingslasten</i>	<i>258.418</i>	<i>212.000</i>
<i>Personeelslasten</i>	<i>8.081.660</i>	<i>7.470.400</i>
<i>Huisvestingslasten</i>	<i>409.284</i>	<i>345.000</i>
<i>Kantoor Brussel</i>	<i>64.568</i>	<i>50.000</i>
<i>Algemene lasten</i>	<i>598.718</i>	<i>538.000</i>
<i>Financiële baten en lasten</i>	<i>94.556</i>	<i>152.000</i>
<i>Kosten diensten en producten</i>	<i>163.726</i>	<i>200.000</i>
<i>Totaal</i>	<i>9.670.930</i>	<i>8.967.400</i>

PERSONEEL

Het jaar startte met opnieuw een thuiswerkadvies van Rijksoverheid met betrekking tot het Coronavirus. Thuiswerken bleef tot medio maart 2022 de norm. Ook zijn daardoor wederom opleidingen uitgesteld.

Gedurende 2022 is het personeelsbestand bij de Unie gegroeid. Vanuit HWBP en NP-RES worden werknemers bij de Unie ondergebracht door zogeheten projectcontracten. Inmiddels zijn in totaal 113 werknemers in dienst van de Unie.

In 2022 is gestart met een onderzoek tot wijziging van de afdeling bedrijfsvoering bij het Uniebureau. Het Uniebureau is de afgelopen jaren fors gegroeid en veranderd en er komen steeds meer complexere vraagstukken op ons af. Van het Uniebureau wordt een steeds hogere kwaliteit van dienstverlening gevraagd waarbij digitalisering en automatisering een belangrijk onderdeel is. De interne organisatie is steeds hogere eisen gaan stellen aan de dienstverlening van de afdeling bedrijfsvoering. Dit heeft impact op de werkwijze en werkzaamheden van de afdeling bedrijfsvoering. Dit heeft geleid tot een besluit tot wijziging van de afdeling bedrijfsvoering.

Verdeling van het personeel over de verschillende programma's.

Aantal fte	realisatie	realisatie
	2022	2021
Gemiddeld aantal fte	70,9	69,0
Moderne Overheid	11,4	11,2
Vereniging en Communicatie en BJZ	15,1	15,3
Innovatie, Duurzaam en Internationaal	15,4	14,6
Waterbeleid	9,1	8,0
Bedrijfsvoering	11,8	13,6
Directie	3,4	2,9
Blue Deal	4,8	3,4

UNIEPAND

Door het wegvallen van allerlei coronamaatregelen is hybride werken bij het Uniebureau de norm geworden.

Onderhoud en verduurzaming van het Uniepand staat hoog op de agenda. Het energielabel van ons gebouw aan de Koningskade 40 voldeed niet meer aan de eisen die per 1 januari 2023 gelden. Om die reden is in 2022 overgegaan tot vervanging van alle plafondverlichting naar LED. Tijdens deze operatie is geconstateerd dat de brandveiligheid op alle verdiepingen niet in orde was, ook dit is direct meegenomen.

De bestaande leegstand is omgezet naar langdurige huurcontracten waardoor de huuropbrengsten zullen toenemen.

PROJECTENBUREAU

Het projectenbureau heeft de lijn van 2021 verder doorgezet in 2022. De toenemende groei van de projecten/programma's waar de Unie werkzaamheden voor uitvoert is een punt van aandacht. Iedere nieuwe samenwerking vereist maatwerk in afspraken en waarbij veel aandacht is voor het goed afhechten van eventuele juridische en financiële risico's. Het projectenbureau deelt de verschillende vormen van samenwerking op in drie categorieën:

- Aparte entiteiten. Bijvoorbeeld de administratie voeren van het NWBFonds.
- Financieringsprojecten. Dit zijn de projecten waar de Unie alleen een kassiersrol in vervuld. Deze zijn voor rekening en risico van derden. Financieringsprojecten zijn dan ook resultaatneutraal en staan alleen op de balans van de Unie.
- Penvoerder. Dit betreft de projecten die onder de Unie vlag worden uitgevoerd. De Unie is hierin verantwoordelijk en aansprakelijk voor de resultaten en bijbehorende financiën. Financiën verlopen dan ook via het resultaat van de Unie.

Ieder genoemde categorie vereist zijn specifieke aandacht en daaruit volgende afspraken. Daarbij is het aantal Financieringsprojecten binnen de Unie in 2022 gelijk gebleven.

Bij de projecten waar de Unie als penvoerder optreedt, geldt dat het project Waterbeheer en regionale energiestrategieën (Wares) zich in de afrondende fase bevindt. Het project Aquathermie is verlengd met één jaar. Het project Nationale Programma Regionale Energie Strategieën (NPRES) wordt verlengd met minimaal drie jaar, tot en met 2025 (vijf miljoen per jaar).

Ten slotte zijn de projecten van de Omgevingswet (€ 0,5mln.) en de begeleiding van Covid-19 metingen (€ 165.000) gecontinueerd.

JAARREKENING

RESULTATEN 2022

Overzicht baten en lasten (bedragen in €)	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Opbrengsten exploitatie	20.518.706	16.405.000	18.194.371
Totaal baten	20.518.706	16.405.000	18.194.371
Exploitatielasten	9.670.930	8.967.400	8.242.340
Programma uitgaven	10.389.531	6.752.000	8.812.216
Overige beleidsuitgaven	496.575	685.600	515.916
Totaal uitgaven	20.557.036	16.405.000	17.570.471
Resultaat reguliere bedrijfsvoering	-38.330	0	623.900
Bijzondere baten en lasten	-398.714	0	517.445
Resultaat inclusief bijzondere baten en lasten	-437.044	0	1.141.345

Alle inkomsten en uitgaven afzettend tegenover het beschikbare budget van 2022 ontstaat er een negatief saldo van € 437.044. Dit saldo zit in een overbesteding in de exploitatiekosten en een waardevermindering van het pand als gevolg van de uitgevoerde taxatie.

Het negatieve resultaat uit reguliere bedrijfsvoering vindt grotendeels zijn oorzaak in een overbesteding van de personeelskosten. Dit in verband met nieuwe CAO afspraken en een verschuiving tussen allocatie van ingehuurd personeel. Tot en met 2021 werden deze kosten vaak ondergebracht bij de programma's zelf, sinds 2022 is dit centraal geborgd om meer inzicht en grip te krijgen op alle inhuur. Daar tegenover staat een onderbesteding in de programma uitgaven.

De voorgestelde resultaatbestemming leidt tot een negatief resultaat na bestemming van € 38.330. Dit zal ten last van de algemene reserve worden gebracht. Na voorgestelde resultaatbestemming neemt deze af tot € 411.954.

Het beleid is dat de overige reserve vrij besteedbaar is en is gemaximeerd op € 750.000. Dit niveau is bepaald om te voorzien in een minimale weerbaarheid.

De financiële continuïteit (weerbaarheid) is ongewijzigd en dan nog steeds als goed te bestempelen.

De solvabiliteit is in 2022 11% (2021: 12%).

De kredietfaciliteit, zoals beschreven in de waarderingsgrondslagen financiële instrumenten, niet benut. Er is dan ook geen aanleiding te veronderstellen dat er een aanvullende financieringsbehoefte zal ontstaan.

RISICOMANAGEMENT / INTERNE BEHEERSING

Projecten(bureau)

De toenemende groei van de projecten/programma's waar de Unie werkzaamheden voor uitvoert is een punt van aandacht. Iedere nieuwe samenwerking vereist maatwerk in afspraken en waarbij veel aandacht is voor het goed afhechten van eventuele juridische en financiële risico's. Het projectenbureau deelt de verschillen vormen van samenwerking op in 3 categorieën zijnde:

- Aparte entiteiten. Bijvoorbeeld de administratie voeren van de VWvW.
- Financieringsprojecten. Zijnde de projecten waar de Unie alleen een kassiersrol in vervuld. Deze zijn voor rekening en risico van derden. Financieringsprojecten zijn dan ook resultaatneutraal en staan alleen op de balans van de Unie.
- Penvoerder. Dit betreft de projecten die onder de Unie vlag worden uitgevoerd. De Unie is hierin verantwoordelijk en aansprakelijk voor de resultaten en bijbehorende financiën. Financiën verlopen dan ook via het resultaat van de Unie.

Ieder genoemde categorie vereist zijn specifieke aandacht en daaruit volgende afspraken. Op basis hiervan zijn een aantal standaard dienstverleningsovereenkomsten (DVO) opgesteld. Nieuwe samenwerkingen worden nu ook op voorhand beoordeeld door het projectenbureau en vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst. Reeds bestaande samenwerkingen worden nu stuk voor stuk geanalyseerd waaruit een voorstel volgt voor een DVO.

Het penvoederschap en de snelle groei van de diverse projecten bij de Unie heeft in 2020 ook enkele aandachtspunten bloot gelegd. Op grond hiervan is in 2021 afscheid genomen van de inhuur constructie via payroll. Medewerkers die hiervoor in aanmerking komen, worden nu middels een projectovereenkomst bij de Unie aangesteld. De looptijd en risico's worden direct verbonden aan de externe subsidies.

Facilitair

Het uniepand kende in 2022 veel minder leegstand door het opheffen van de coronamaatregelen. Ongeveer 90% was verhuurd of in eigen gebruik, waarbij de korte vleugel op de 2^e niet gebruikt werd en er een aflopend contract was voor de gehele 4^e etage. Ondanks een slechte verhuurmarkt is het gelukt om voor beide onderdelen langdurige huurders aan te trekken, te weten het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie op de 2^e etage en het Netherlands Water Partnership zal haar intrek per 2023 innemen op de 4^e etage.

Overig

Er zijn verder geen bijzondere risico's die een belemmering zouden kunnen vormen voor het functioneren van de Unie van Waterschappen op korte en lange termijn. Tot slot kan worden gemeld dat zich in het verslagjaar geen bijzonder risico's en onzekerheden hebben voorgedaan.

Ondertekening

Opgemaakt te Den Haag, 9 maart 2022

Algemeen directeur

Penningmeester

Meindert Smallenbroek

Vincent Lokin

JAARCIJFERS

FINANCIËLE POSITIE

Ontwikkeling werkkapitaal (bedragen in €)	31-12-2022	31-12-2021	Mutatie	
Middelen op lange termijn	7.599.015	8.050.899	-451.884	-5,6%
Eigen vermogen	2.697.666	3.134.711	-437.045	-13,9%
Voorzieningen	331.265	105.573	225.693	213,8%
Langlopende schulden	4.570.083	4.810.614	-240.531	-5,0%
Vastgelegd op lange termijn	9.594.381	9.880.023	-285.642	-2,9%
Vaste activa	9.594.381	9.880.023	-285.642	-2,9%
Netto werkkapitaal	-1.995.367	-1.829.124	-166.243	9,1%
Middelen op korte termijn	17.676.233	18.601.500	-925.266	-5,0%
Schulden in verband met financieringsprojecten	11.585.001	11.678.862	-93.862	-0,8%
Schulden aan leveranciers	2.070.068	1.329.218	740.850	55,7%
Schulden inzake belastingen, premies sv en pensioenen	189.896	799.441	-609.545	-76,2%
Overige schulden en overlopende passiva	3.831.269	4.793.979	-962.710	-20,1%
Beschikbaar	15.680.867	16.772.376	-1.091.509	-6,5%
Aangewend voor	15.680.866	16.772.371	-1.091.505	-6,5%
Vorderingen	3.267.279	793.665	2.473.614	311,7%
Liquide middelen	12.413.587	15.978.706	-3.565.119	-22,3%

BALANS VOOR RESULTAATBESTEMMING

	31-12-2022	31-12-2021
Materiële vaste activa	9.594.381	9.880.023
Gebouwen	9.065.000	9.600.000
Inventaris	165.286	159.938
Hardware	17.984	76.285
Verbouwingen	346.111	43.800
Vlottende activa	15.680.866	16.772.371
Vorderingen	1.214.062	489.369
Overige vorderingen en overlopende activa	2.053.217	304.298
Liquide middelen	12.413.587	15.978.706
Totaal activa	25.275.248	26.652.394

	31-12-2022	31-12-2021
Eigen Vermogen	2.697.666	3.134.711
Overige reserve	450.284	326.385
Bestemmingsreserves	2.684.426	1.666.981
Exploitatiesaldo	-437.044	1.141.346
Voorzieningen	331.265	105.573
Personele verplichtingen	331.265	105.573
Langlopende schulden	4.570.083	4.810.614
Langlopende geldlening	4.570.083	4.810.614
Kortlopende schulden	17.676.233	18.601.496
Financieringsprojecten	11.585.001	11.678.862
Crediteuren	2.070.068	1.329.218
Belastingen, premies sociale verzekeringen	189.896	799.441
Overige schulden en overlopende passiva	3.831.269	4.793.976
Totaal passiva	25.275.248	26.652.394

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Staat van baten en lasten (bedragen in €)	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Opbrengsten exploitatie	20.518.706	16.405.000	18.194.371
Contributies	10.900.002	10.900.000	10.387.890
Opbrengsten dienstverlening: Tijdschrift Waterschap	135.009	135.000	129.990
Overige opbrengsten	460.321	370.000	453.799
Inkomsten projecten	9.023.374	5.000.000	7.222.693
Totaal baten	20.518.706	16.405.000	18.194.371
Exploitatielasten	9.670.930	8.967.400	8.242.340
Afschrijvingslasten	258.418	212.000	209.343
Personeelslasten	8.081.660	7.470.400	6.790.591
Huisvestingslasten	409.284	345.000	288.713
Kantoor Brussel	64.568	50.000	45.220
Algemene lasten	598.718	538.000	623.565
Financiële baten en lasten	94.556	152.000	143.538
Kosten diensten en producten	163.726	200.000	141.370
Programma uitgaven	10.438.585	6.752.000	8.812.216
Account BJZ	40.600	35.000	5.524
Programma Waterkwaliteit, Duurzaamheid en Internationaal	393.108	599.000	558.099
Programma Moderne Overheid	406.356	565.000	438.088
Programma Vereniging en Communicatie	380.152	413.000	374.862
Programma Waterbeleid	190.354	140.000	142.445
Uitgaven projecten	9.028.016	5.000.000	7.293.199
Overige beleidsuitgaven	447.521	685.600	515.916
Bijdragen/contributies aan derden	268.845	290.500	193.237
Nieuw Beleid	178.676	395.100	322.678
Bijzondere baten en lasten	398.714	0	517.445
Bijzondere baten	0	0	517.445
Bijzondere lasten	398.714	0	0
Totaal lasten	20.955.750	16.405.000	17.053.026
Resultaat voor bestemming	-437.044	0	1.141.344

VOORSTEL RESULTAAT BESTEMMING

Het resultaat voor resultaatbestemming bedraagt €437.044 negatief. Door de taxatie van het pand dient een waardevermindering plaats te vinden. Het voorstel is om deze van de bestaande egalisatiereserve herwaardering pand te halen.

Het resterende resultaat van € 38.330 zal ten laste worden gebracht van de algemene reserve.

Resultaatbestemming (bedragen in €)	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Voorgestelde mutaties bestemmingsreserves	-398.714	0	1.017.445
Bestemmingsreserve upgrade pand	0	0	300.000
Bestemmingsreserve risico's tijdelijk personeel	0	0	50.000
Bestemmingsreserve Beleidstafel Wateroverlast	0	0	75.000
Bestemmingsreserve Aanpassing Belastingstelsel	0	0	75.000
Egalisatiereserver herwaardering pand	-398.714	0	517.445
Resultaat voor resultaatbestemming	-437.044	0	1.141.344
Resultaat na resultaatbestemming	-38.330	0	123.899

KASSTROOMOVERZICHT

Kasstroomoverzicht (bedragen in €)	realisatie 2022	realisatie 2021
Resultaat voor financiële baten en lasten	-342.483	363.535
Afschrijvingen en mutaties voorzieningen	882.825	-404.468
Afschrijvingen op materiële vaste activa	258.418	209.343
Terugneming waardeverlies materiële vaste activa	398.714	-517.445
Onttrekking voorzieningen	-2.631	-107.706
Dotatie/vrijval voorzieningen	228.323	11.340
Veranderingen in het werkkapitaal	-3.398.880	8.413.345
Vorderingen	-2.473.614	105.230
Kortlopende schulden	-925.265	8.308.114
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-2.858.538	8.372.410
Ontvangen en betaalde rente	-94.556	-143.539
Ontvangen rente	40.399	0
Betaalde rente	-134.955	-143.539
Kasstroom uit operationele activiteiten	-2.953.094	8.228.872
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-371.490	-94.539
Investerings in materiële vaste activa	-371.490	-94.539
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-240.531	-240.531
Aflossing langlopende schulden	-240.531	-240.531
Toename geldmiddelen	-3.565.115	7.893.802
Geldmiddelen per 1 januari	15.978.706	7.163.551
Geldmiddelen per 31 december	12.413.587	15.978.706
Toename geldmiddelen	-3.565.119	8.815.155

De afname van de geldmiddelen is vrijwel volledig toe te wijzen aan de nog te ontvangen subsidie bedragen, welke in de jaarrekening gepresenteerd staan onder de vorderingen. Daarnaast is de schuldpositie afgenomen, als gevolg van een afname van het saldo van de financieringsprojecten.

TOELICHTING OP DE JAARCIJFERS

ALGEMENE TOELICHTING

De Unie van Waterschappen is de vereniging van de Nederlandse waterschappen. Waterschappen zijn verantwoordelijk voor het beheer van waterkeringen, het regionale waterbeheer en het zuiveren van afvalwater. In totaal zijn er 21 waterschappen in Nederland.

De Unie van Waterschappen vertegenwoordigt de waterschappen in het nationale en internationale speelveld, behartigt de belangen van de waterschappen en stimuleert kennisuitwisseling en samenwerking.

Unie van Waterschappen is feitelijk en statutair gevestigd op Koningskade 40, 2596 AA te Den Haag, en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 40407706.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de Unie zich gehouden aan de beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Unie van Waterschappen zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van of de moedermaatschappij van Unie van Waterschappen en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de

omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven. De jaarrekening is opgesteld in Euro (€).

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Operationele leasing

Bij de leasecontracten ligt een groot deel van de voor- en nadelen, die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de Unie. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. Eventuele subsidies op investeringen worden in mindering

gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Onderhoudskosten worden als last in de staat van baten en lasten verwerkt in het jaar waarop ze betrekking hebben. Er wordt afgeschreven van het moment van ingebruikneming.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De Unie beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerst verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vordering. De vorderingen hebben een looptijd van maximaal één jaar.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves bestaan uit het deel van het eigen vermogen dat het bestuur van de vereniging heeft afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien haar doelstelling zou zijn toegestaan.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Wanneer de reeds betaalde premiebedragen de verschuldigde premie overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als overlopend actief voor zover sprake zal zijn van de terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Indien er, naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backserviceverplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen de contante waarde.

Ultimo boekjaar waren er voor de vereniging geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betalingen van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. De dekkingsgraad van pensioenuitvoerder per eind december 2022 was 118,6% ten opzichte van een vereiste van 110%. De stijgende rente leverde hier een bijdrage aan. Pensioenuitvoerder richt zich op verantwoord beleggen en het beperken van klimaatrisico's. Dit betekent dat pensioenuitvoerder beleggingsbeslissingen neemt die duurzaam en verantwoord zijn en tegelijkertijd het financiële rendement verzekeren.

Op 22 december heeft de Tweede Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Toekomst Pensioenen. In 2023 gaat de Eerste Kamer het aangenomen wetsvoorstel behandelen.

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening

wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Bij het contant maken is 4% als disconteringsvoet gehanteerd.

Langlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Daar waar geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Schulden zijn gerangschikt onder de kortlopende schulden als deze binnen 12 maanden na balansdatum kunnen worden opgeëist en onder de langlopende schulden als dit niet het geval is.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht van het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde bestedingen komen of waarin de baten zijn gederfd dan wel het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Kostentoe rekening

Aan de programma's worden de directe kosten toegerekend. Personele en overige exploitatiekosten worden niet aan de programma's toegerekend. Aan projecten worden personele kosten, zonder opslag voor overhead, zoveel mogelijk rechtstreeks toegerekend. Waar rechtstreekse toerekening niet mogelijk is, vindt toerekening plaats op basis van tijdverantwoording.

Financiële instrumenten en risicobeheersing marktrisico

De Unie is hoofdzakelijk actief binnen Nederland. Eventuele buitenlandse transacties worden hoofdzakelijk verricht in euro's en er worden geen posities in vreemde valuta aangehouden. Hiermee is valutarisico beperkt. De Unie loopt een beperkt renterisico over de rentedragende vorderingen (banktegoeden) en langlopende hypotheeklening. Er worden geen financiële derivaten of renteswaps gecontracteerd om de risico's af te dekken. De Unie heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Voor liquiditeitsrisico's is bij de NWB bank een kredietfaciliteit ad € 2.000.000 beschikbaar.

GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De waarde van de gerelateerde activa en leaseverplichting zijn in de toelichting van balansposten verantwoord. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

Verloopstaat materiële vaste activa	Boekwaarde 01-01-2022	Investerings 2022	Afschrijving 2022	Herwaardering 2022	Boekwaarde 31-12-2022
Gebouwen en terreinen	9.600.000	0	-136.286	-398.714	9.065.000
Inventaris (inclusief kunst)	159.938	43.690	-38.342	0	165.286
Hardware	76.285	10.183	-68.484	0	17.984
Verbouwingen	43.800	317.617	-15.306	0	346.111
Totaal materiële vaste activa	9.880.023	371.490	-258.418	-398.714	9.594.381

Er hebben zich dit jaar geen wijzigingen in de grondslagen voorgedaan. De afschrijvingstermijnen zijn eveneens niet gewijzigd en luiden als volgt:

Gebouwen: 50 jaar (2,00%)

Verbouwingen: 10 jaar (10,00%)

Inventaris: 7 jaar (14,29%)

Hard- en software: 3 jaar (33,33%)

Er heeft een taxatie per balansdatum plaatsgevonden om te bepalen wat een reële marktwaarde is. De marktwaarde van het pand is vastgesteld op € 9.065.000.

De taxatie van het pand is in de boekwaarde verwerkt in de waardevermindering. Het resultaat is verantwoord als bijzondere last en wordt via de voorgestelde resultaatbestemming onttrokken aan de egaliseringsreserve herwaardering pand.

Cumulatieve verloopstaat materiële vaste activa	Aanschaf waarde	Cumulatieve afschrijving	Waarde vermindering	Boekwaarde 31-12-2022
Gebouwen en terreinen	13.435.755	-2.691.400	-1.679.354	9.065.000
Inventaris (inclusief kunst)	1.377.312	-1.212.026	0	165.286
Hardware	568.365	-550.381	0	17.984
Verbouwingen	382.785	-36.674	0	346.111

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

Vorderingen per	31-12-2022	31-12-2021
Waterschappen	1.113.221	38.524
Derden	100.841	450.843
<i>Subtotaal</i>	<i>1.214.062</i>	<i>489.367</i>
Af: voorziening oninbaarheid	0	0
Totaal vorderingen	1.214.062	489.367

Van de totale openstaande vordering is € 1.184.406 niet ouder dan 30 dagen. Er zijn daarnaast geen indicaties voor oninbaarheid.

Overige vorderingen en overlopende activa

Overige vorderingen en overlopende activa per	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitbetaalde en nog te ontvangen posten	2.017.038	302.862
Nog te factureren posten	32.754	0
Variabele beloning conform CAO	3.425	1.436
Totaal vorderingen en overlopende activa	2.053.217	304.298

De post Vooruitbetaalde en nog te ontvangen posten betreffen subsidie bedragen waarvoor wel al kosten zijn gemaakt, maar die nog niet zijn gedeclareerd. Dit vindt plaats middels een verantwoording aan het einde van een subsidietraject.

Liquide middelen

Liquide middelen per	31-12-2022	31-12-2021
Nederlandse Waterschapsbank	12.409.454	15.974.010
ING	2.362	4.675
Kas	1.771	21
Totaal liquide middelen	12.413.587	15.978.706

De bestedingsruimte bij de NWB is in 2016 vergroot naar € 2.000.000. Onder de banktegoeden is een banktegoed met een saldo van € 4.818.629 (2021: € 4.802.665) bestemd voor het project Bluedeal.

EIGEN VERMOGEN

Het verloop van het eigen vermogen laat zich als volgt weergeven.

Verloopstaat eigen vermogen	Stand per		Mutaties af	Stand per
	1-1-2022	Mutaties bij		31-12-2022
Overige reserves	326.385	123.900	0	450.284
Overige reserves	326.385	123.900	0	450.284
Bestemmingsreserve	1.666.981	1.017.445	0	2.684.426
Upgrade gebouw	90.000	300.000	0	390.000
WGC gelden	77.855	0	0	77.855
Modernisering Waterschap	30.000	0	0	30.000
Investering climate adaptation	100.000	0	0	100.000
Digitalisering	60.000	0	0	60.000
Bluedeal	160.000	0	0	160.000
Bestemmingsreserve Aanpassing Belastingstelsel	77.880	75.000	0	152.880
Bestemmingsreserve Innovatie Waterketen	100.000	0	0	100.000
Egalisatiereserve herwaardering pand	971.246	517.445	0	1.488.691
Bestemmingsreserve risico tijdelijk personeel	0	50.000	0	50.000
Bestemmingsreserve Beleidstafel Wateroverlast	0	75.000	0	75.000
Exploitatiesaldo	1.141.346	-437.044	-1.141.346	-437.044
Resultaat voorgaand boekjaar	1.141.346	0	-1.141.346	0
Resultaat huidig boekjaar	0	-437.044	0	-437.044
Totaal eigen vermogen	3.134.711	704.301	-1.141.346	2.697.666

De mutaties in het vermogen betreffen de verwerking van de resultaatsbestemming 2021.

De overige reserves zijn vrij besteedbaar voor de organisatie.

BESTEMMINGSRESERVES

Voor alle bestemmingsreserves geldt dat het bestuur hierop een beperking heeft aangebracht.

Bestemmingsreserve upgrade gebouw

Deze reserve is gevormd voor toekomstige investeringen in verduurzaming van het pand.

Bestemmingsreserve WGC gelden

Deze reserve is gevormd in relatie tot de doelstellingen van de Water Governance Gelden.

Bestemmingsreserve Modernisering Waterschap

Deze reserve is gevormd als bijdrage in de digitalisering van het blad 'Het Waterschap'.

Bestemmingsreserve Investering climate adaption

Deze reserve is gevormd voor bijdrage aan Global Centre of excellence on Climate Adaptation.

Bestemmingsreserve Digitalisering

Deze reserve is gevormd voor sectorscan digitalisering (follow-up).

Bestemmingsreserve Blue Deal

Deze reserve is gevormd ter dekking van een eventueel te kort bij Blue Deal activiteiten die voor rekening en risico zijn van de Unie.

Bestemmingsreserve Aanpassing Belastingstelsel

Deze reserve is gevormd voor de aanpassing van het Belastingstelsel.

Bestemmingsreserve Innovatie Waterketen

Deze reserve is gevormd voor verdere innovatie in de Waterketen.

Egalisatiereserve herwaardering pand

Deze reserve is gevormd om mogelijke fluctuaties in de waardering van het pand op te vangen.

VOORZIENINGEN

Verloopstaat voorzieningen	Stand per 1-1-2022	Dotatie 2022	Onttrekking 2022	Vrijval 2022	Stand per 31-12-2021
Jubileum	103.279	0	-337	0	102.942
Reorganisatie	0	228.323	0	0	228.323
Belasting België	2.294	0	-2.294	0	0
Totaal voorzieningen	105.573	228.323	-2.631	0	331.265

Voorziening jubileum

Dit betreft een voorziening voor mogelijke toekomstige jubileumuitkeringen. De jubileumvoorziening is gebaseerd op leeftijden en vertrekkansen van de medewerkers. Het saldo is toereikend.

Voorziening reorganisatie

Dit betreft een voorziening voor reorganisatie, waarbij medewerkers boventallig zijn verklaard. De voorziening is gebaseerd op leeftijd en een traject van outplacement van de medewerkers. Het saldo is toereikend.

Voorziening Belasting België

Deze voorziening is in 2020 getroffen doordat uit onderzoek is gebleken er een correctie noodzakelijk was voor een medewerker werkzaam in België. Deze medewerker is zijn gehele werkzame periode bij de Unie verloond in het Nederlandse belastingstelsel, maar had gezien zijn woon- en werkplaats moeten verloond worden in het Belgische belastingstelsel. Sinds 2021 zijn alle kosten die hieraan verbonden zijn van de voorziening onttrokken. Wat leidt dat dit in 2022 is afgewikkeld.

LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 1-1-2022	Opname 2022	Aflossing 2022	Stand per 31-12-2022
Verloopstaat langlopende leningen				
Nederlandse waterschapsbank N.V.	4.810.614	0	-240.531	4.570.083
Totaal langlopende schulden	4.810.614	0	-240.531	4.570.083

De lening o/g van € 6.013.269 is in 2017 aangegaan onder borgstelling van waterschappen. Het betreft een hypothecaire lening met gebouwen en terreinen als onderpand. De jaarlijkse aflossing bedraagt € 240.531 en is ingegaan op 2 mei 2018. De overeengekomen rente ligt vast tot en met 2 mei 2042 en bedraagt 2,75% per jaar. In 2022 is niet extra afgelost of opgenomen.

KORTLOPENDE SCHULDEN

De kortlopende schulden bestaan uit een aantal afzonderlijke posten die hierna worden toegelicht.

Financieringsprojecten

Stand financieringsprojecten	Bestede kosten	Ontvangen termijnen	Vrijval	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2021
Bever- en Muskusrattenbestrijding	22.069.214	23.473.272		1.404.058	1.220.691
Stimuleringsbudget emissiebeperking glastuinbouw	2.081.250	2.083.250		2.000	2.000
Project SamenWAW	49.938	49.938		0	0
Circular Challenge	125.000	125.000		0	0
Gezamenlijke communicatie	1.633.341	1.722.530		89.189	50.172
DIWAnet	337.910	492.182		154.273	139.330
Kingfisher - WS DOD	104.865	104.865		0	0
Aanpassing belastingstelsel	348.589	348.589		0	0
Glami	529.891	531.621		1.731	10.806
Innovatieplatform Unie	50.000	50.000		0	0
Databeheer bedrijfsvergelijkingen	180.000	180.000		0	0
VROM DGM Klimaatakkoord	117.216	117.216		0	0
FUWATER	94.671	94.671		0	0
Bouwbestekken	238.962	238.962		0	0
EUWMA	66.203	92.515		26.312	17.428
XBRL-EMU	26.537	26.537		0	0
Regionale Uitvoeringsdiensten	26.691	26.691		0	0
Ziektekostenverzekering	78.430	78.430		0	0
Life Mica	166.454	108.691		-57.763	-19.011
Omgevingswet 2019	622.391	669.230		46.839	46.839
Uitvoeringstoets WDO	105.270	105.270		0	21.780
Robuust Plan Slibeindverwerking	714.671	1.020.074		305.403	509.439
Strategische samenwerking Netbeheerder en WS	180.668	180.670		2	85.716
LVO Landelijke Voorziening Overstromingsrisico's	15.694	71.295		55.601	44.628
Indicatoren en monitoring biodiversiteit	54.800	59.719		4.919	53.719
Subsidie Omgevingswet 2022	2.250.000	4.500.000		2.250.000	3.809.602
Bijdrage VWS bemonsteren COVID 19	12.392.563	19.650.000		7.257.437	5.685.721
RWZI Tool	0	45.000		45.000	0
Totaal financieringsprojecten	44.661.220	56.246.218		11.585.001	11.678.861

De zogenaamde financieringsprojecten zijn of worden gefinancierd door derden met een specifiek doel waarbij de middelen bij de Unie worden beheerd. De projecten hebben niet de vorm van een subsidie of extern project en er ligt dan ook geen beschikking aan ten grondslag met daaruit voortvloeiende eisen en verplichtingen. Het risico dat er een eventuele overschrijding ten laste van de Unie komt is nihil, de Unie functioneert als kassier.

Het zijn over het algemeen bestaande en langlopende projecten. In 2020 is een analyse gemaakt van een aantal projecten waar al jaren geen mutaties op hebben plaats gevonden. Er is besloten om deze projecten vrij te laten vallen. Gedurende 2022 is er één nieuw financieringsproject bijgekomen, de ontwikkeling van de Online RWZI tool.

Crediteuren

Crediteuren per	31-12-2022	31-12-2021
Derden	377.272	763.169
Waterschappen	1.692.796	566.049
Totaal crediteuren	2.070.068	1.329.218

Belastingen, premies sociale verzekeringen en pensioenen

Belastingen, premies sociale verzekeringen en pensioenen per	31-12-2022	31-12-2021
Loonheffing	0	502.990
Pensioenpremies	0	133.733
Omzetbelasting	189.896	162.718
Totaal belastingen, premies sociale verzekeringen en pensioenen	189.896	799.441

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva per	31-12-2022	31-12-2021
Nog te betalen kosten	829.956	776.681
Vooruitgefactureerde of vooruitontvangen bedragen	3.675	17.675
Nog te besteden subsidies of projectgelden	2.588.220	3.646.120
Reservering vakantiedagen	409.417	353.499
Totaal overige schulden en overlopende passiva	3.831.269	4.793.976

De nog te betalen kosten bestaan uit de aflossingsverplichting van de langlopende lening NWB en aangegane verplichtingen waarvoor nog een factuur moet worden ontvangen. Het bedrag ligt redelijk in lijn met voorgaand jaar.

De vooruitgefactureerde of vooruitontvangen bedragen betreffen hoofzakelijk huuropbrengsten.

De reservering vakantiedagen is aanzienlijk toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar. Dit komt doordat we ook een verplichting hebben opgenomen voor de aangekochte, maar nog niet opgemaakte, IKB uren.

De nog te besteden subsidies of projectgelden bestaan grotendeels uit subsidievoorschotten, waar nog geen gedane uitgaven tegenover staan.

De subsidies worden in alle gevallen gefinancierd door overheidsorganisaties (centraal en decentraal) en koepelorganisaties. De daaraan gestelde voorwaarden zijn veelal inhoudelijk van aard en houden in dat er doorgaans 13 weken na afloop een inhoudelijke rapportage en verantwoording dient te worden gedaan, waarna de subsidie wordt vastgesteld. Zie ook overzicht projectuitgaven en -inkomsten.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Niet in balans opgenomen verplichtingen	Kortlopend (< 1 jaar)	Langlopend (1 tot 5 jaar)	Totaal per 31-12-2022	Totaal per 31-12-2021
Leaseauto	6.634	3.317	9.951	16.584
Kopieerapparatuur	4.618	0	4.618	27.002
Hardware	43.684	83.728	127.412	41.576
Totaal niet in balans opgenomen verplichtingen			141.980	85.162

De bestaande leegstand is omgezet naar langdurige huurcontracten waardoor de huuropbrengsten zullen toenemen. Er zijn twee nieuwe huurders aangetrokken met een looptijd van respectievelijke 4 en 5.5 jaar, waarbij de laatstgenoemde een ontbindingsoptie heeft na 2.5 jaar. De totale huuropbrengst voor 2023 bedraagt hierbij € 143.800

Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

BATEN

Baten	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Contributies	10.900.002	10.900.000	10.387.890
Opbrengsten dienstverlening: Tijdschrift Waterschap	135.009	135.000	129.990
Overige opbrengsten	460.321	370.000	453.799
Inkomsten projecten	9.023.374	5.000.000	7.222.693
Totaal opbrengsten	20.518.706	16.405.000	18.194.371

De stijging in opbrengsten is primair toe te schrijven aan de verwerking van de inkomsten van projecten. Zie hiervoor paragraaf projectuitgaven en -inkomsten. Daarnaast is de toename van de overige opbrengsten te verklaren aan de bijdragen van de waterschappen voor de waterschapsverkiezingen.

LASTEN

Lasten	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Exploitatielasten	9.670.930	8.967.400	8.242.340
Programma uitgaven	10.389.531	6.752.000	8.812.216
Overige beleidsuitgaven	496.575	685.600	515.916
Subtotaal lasten reguliere bedrijfsvoering	20.557.036	16.405.000	17.570.471
Bijzondere baten en lasten	-398.714	0	517.445
Totaal lasten	20.955.750	16.405.000	17.053.026

Exploitatielasten

Exploitatielasten	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Afschrijvingslasten	258.418	212.000	209.343
Personeelslasten	8.081.660	7.470.400	6.790.591
Huisvestingslasten	409.284	345.000	288.713
Kantoor Brussel	64.568	50.000	45.220
Algemene lasten	598.718	538.000	623.565
Financiële baten en lasten	94.556	152.000	143.538
Kosten diensten en producten	163.726	200.000	141.370
Totaal exploitatielasten	9.670.930	8.967.400	8.242.340

De exploitatielasten liggen € 703.530 hoger dan begroot. Deze overbesteding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere personeelslasten. Het personeelsbestand van de Unie is gegroeid, maar daarnaast is ook een beroep gedaan op meer externe inzet. De hogere huisvestingslasten hangen samen met hogere onderhoudskosten en energieprijzen. De stijging van de algemene kosten hangen samen met ingewonnen adviestrajecten rondom informatievoorziening en informatieveiligheid. De daling van de financiële lasten heeft te maken met onverwachte rentebaten. Door herinrichting van onze catering zijn de kosten voor diensten en producten lager dan begroot.

Personeelslasten

De personeelslasten zijn onder te verdelen in onderstaande posten.

Personeel	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Lonen en salarissen	10.098.052	7.629.000	8.042.507
Externe inzet	1.036.251	411.000	488.304
Doorbelaste salariskosten	-3.486.816	-1.084.600	-2.162.859
Overige personeelskosten	434.173	514.600	422.639
Totaal personeelslasten	8.081.660	7.470.000	6.790.591

De totale personeelslasten zijn € 611.260 hoger dan begroot. Dat de lonen en salarissen (vaste personeel) veel hoger liggen, hangt samen met de mensen die op projectbasis in dienst zijn bij de Unie, waarbij de grootste het HWBP is. Daarmee hangt ook de post Doorbelaste salariskosten samen. De voornaamste toename is te zien bij Externe inhuur. Deels wordt dit veroorzaakt door inhuur bij langdurige ziekte, maar de voornaamste reden is dat nu centraal wordt geadmistreerd in plaats van dat dit onderdeel is van de diverse programma uitgaven. Er is dan ook sprake van een verschuiving. Bij de programma kosten is juist een onderbesteding te zien. Het gemiddelde aantal fte bedraagt in 2022 70,9. (In 2021: 69,0)

Programma uitgaven

Per programma luiden de uitgaven als volgt.

Programma uitgaven	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Account BJZ	40.600	35.000	5.524
Programma Waterkwaliteit, Duurzaamheid en Internationaal	393.108	599.000	558.099
Programma Moderne Overheid	406.356	565.000	438.088
Programma Vereniging en Communicatie	380.152	413.000	374.862
Programma Waterbeleid	190.354	140.000	142.445
Uitgaven projecten	9.028.016	5.000.000	7.293.199
Totaal programma uitgaven	10.438.585	6.752.000	8.812.216

De programma uitgaven liggen € 3.686.585 hoger dan begroot, dit wordt veroorzaakt door de projectuitgaven waar tegenover een opbrengst staat. Zie volgende paragraaf. Exclusief de projectuitgaven liggen de programma uitgaven € 341.431 lager dan begroot. Deze onderbesteding is een verschuiving van externe inzet, de nu centraal geadmistreerd wordt. In het hoofdstuk Resultaten per programma is een toelichting gegeven op de besteding van de middelen.

Projectuitgaven en -inkomsten

In toenemende mate treedt Unie op als partij in diverse (gesubsidieerde) projecten en of samenwerkingen. Zowel in uitvoerende, dienstverlenende als penvoerende rol. Deze projecten dragen een – weliswaar beperkt – risico met zich mee op bijvoorbeeld een overschrijding die voor rekening van de Unie komt of het niet voldoen aan gestelde (verantwoordings)eisen.

De verantwoording van deze projecten is als volgt. Zodra een deel van het toegekende bedrag wordt ontvangen wordt dit als bate verantwoord. De kosten die voor het project worden gemaakt worden in lastensfeer verantwoord. Per jaareinde wordt een eventueel saldo overgeboekt naar de balans (zie vooruitontvangen bedragen). Dit betekent dat kosten en opbrengsten over een jaar genomen vrijwel gelijk zijn, zoals te zien in onderstaande tabel. Hier wordt uitsluitend een financiële positie verantwoord en het zegt niet vanzelfsprekend iets over de inhoudelijke voortgang van een project. Daarvoor is veelal in de beschikking opgenomen dat ofwel jaarlijks ofwel bij afronding en (eind)verantwoording tevens een accountantsverklaring moet worden overlegd.

Projectuitgaven en -inkomsten	Toekenning	Loopt tot	Besteding in 2022	Besteed t/m 31-12-2022
Waterbeheer en Regionale Energiestrategieën (WaRES)	1.197.000	1-7-2022	107.481	1.087.820
Interbestuurlijk programma (IBP)	2.948.000	1-4-2022	372.380	2.755.932
Aquathermie	1.575.000	1-1-2023	311.570	1.441.599
Klimaatneutraal opdrachtgeverschap (KCO)	200.000	1-1-2023	51.786	164.526
Vitaal Platteland	777.090	1-1-2022	13.224	777.095
Regionale Energie Strategieën (RES) Fase 2	9.061.200	1-1-2023	1.008.322	8.943.425
Regionale Energie Strategieën (RES) Fase 3	5.034.000	1-1-2023	4.630.446	4.630.446
Omgevingswet	500.000	1-1-2023	439.586	439.586
Covid-Metingen	165.580	1-1-2023	145.543	145.543
SDG (Single Digital Gateway)	412.792	1-1-2023	275.104	275.104
Waterschapsverkiezingen 2023	1.110.000	1-4-2023	735.388	735.388
Totaal projectuitgaven en -inkomsten			8.090.830	21.655.804
Bluedeal programmabureau en Roemenië		1-1-2023	837.186	
Bluedeal Projecten	14.440.000	1-1-2023	2.686.899	10.230.138

De subsidiebatens zijn ontvangen vanuit (semi) overheden. Alle subsidies worden als incidenteel beschouwd, omdat de maximale looptijd hooguit 3 jaar is. In beginsel is voor alle projecten sprake van 100% subsidiëring van gemaakte kosten. Uitzondering hierop is het project Blue Deal, waarvan de verdeling ongeveer 50%-50% is tussen de waterschappen en Rijksoverheid. Voor alle projecten moet de subsidie worden afgerekend.

OVERIGE BELEIDSUITGAVEN

Overige beleidsuitgaven	realisatie 2021	begroting 2022	realisatie 2021
Bijdragen/contributies aan derden	268.845	290.500	193.237
Nieuw Beleid	178.676	395.100	322.678
Totaal overige beleidsuitgaven	447.521	685.600	515.916

Op de overige beleidsuitgaven is een onderbesteding van € 238.079.

BIJZONDERE BATEN EN LASTEN

Bijzondere baten en lasten	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Bijzondere baten	0	0	517.445
Bijzondere lasten	398.714	0	0
Totaal bijzondere baten en lasten	-398.714	0	517.445

De bijzondere baten en lasten omvatten uitsluiten de waardevermindering als gevolg van de taxatie van het pand.

WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN (SEMI)PUBLIEKE SECTOR

WNT -verantwoording 2022 Unie van Waterschappen

De WNT is van toepassing op de Unie van Waterschappen.

Het voor de Unie van Waterschappen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022.

€ 216.000

Dit betreft het Algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1.a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden

Gegevens 2022 (Bedragen in €)

M. Smallenbroek

Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	155.375
Beloningen betaalbaar op termijn	23.076
<i>Subtotaal</i>	<i>178.451</i>

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0

Bezoldiging	178.451

Bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2021

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1.a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris

Gegevens 2021 (Bedragen in €)	M. Smallenbroek	C. Peters
Funcatiegegevens	Algemeen directeur	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12	01/01-31/01
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking	ja	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	147.139	16.881
Beloningen betaalbaar op termijn	22.409	1.811
<i>Subtotaal</i>	<i>169.548</i>	<i>18.692</i>

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	17.751

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Bezoldiging	169.548	18.692

Bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	942
	n.v.t.	*1
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

*1

Overschrijding heeft als grondslag de opgebouwde vakantieuren uit 2020. In 2020 was nog voldoende ruimte tussen de bezoldiging en het Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum. Daarmee is de overschrijding toegestaan.

WNT -verantwoording 2022 Unie van Waterschappen			
1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder			
Naam	Functie	Indiensttreding	Uitdienst
R.A.M. van der Sande	Voorzitter	1-1-2019	
A.J.G. Poppelaars	Penningmeester	1-4-2016	1-4-2022
V. Lokin	Penningmeester	1-4-2022	
S. Mager	Bestuurder	11-10-2019	
D. Schoonman	Bestuurder	13-12-2019	
L. Kroon	Bestuurder	17-12-2021	
J. de Haan	Bestuurder	1-1-2022	

Tabellen 1b, 1c, 1e, 1f, 1g en 2: deze categorieën waren over 2022 niet van toepassing.

Tabel 3: Naast de hierboven genoemde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de algemene ledenvergadering van Vereniging Unie van Waterschappen

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Vereniging Unie van Waterschappen te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Unie van Waterschappen per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2022;
- de staat van baten en lasten over 2022; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Unie van Waterschappen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met Richtlijn 640 Organisaties zonder Winststreven van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rijswijk, 23 maart 2023
Publiek Belang Accountants B.V.

Was getekend: drs. R.D.H. Killeen RA MGA